

INHOUD

1. Doelgroep en duur	2
2. Doelstellingen	3
3. Materiaal	3
4. Voorbereiding	3
5. Spelverloop	4
6. Achtergrond voor de begeleiding	9

BLOOSDOOS

De Bloosdoos is een verzameling vragen en stellingen over de verschillende aspecten van verliefd zijn, relaties en seksualiteit. Je kunt er op verschillende manieren mee aan de slag.

1. DOELGROEP EN DUUR

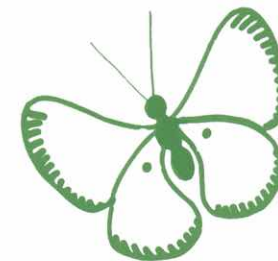
De Bloosdoos is gemaakt voor jongeren van 12 tot 18 jaar. De begeleiding kan zelf kaartjes selecteren om zo op maat van de groep te werken.

Afhankelijk van welke gespreksvorm je kiest, varieert het minimum- en maximaantal deelnemers. Je kunt spelen met drie tot dertig deelnemers.

Het is niet de bedoeling om alle vragen en stellingen te behandelen. Als begeleiding zal je aanvoelen wanneer het genoeg geweest is voor de deelnemers. De tussendoortjes kun je gebruiken om het af en toe wat actiever te maken. Met een opwarmer, tussendoortjes en een afsluiter erbij zal het spel gemiddeld anderhalf tot twee uur in beslag nemen.

2. DOELSTELLINGEN

- ♥ De deelnemers staan stil bij de verschillende aspecten van verliefd zijn, relaties en seksualiteit.
- ♥ De deelnemers gaan in gesprek over relaties en seksualiteit.
- ♥ De deelnemers denken kritisch na over relaties en seksualiteit.
- ♥ De deelnemers verwoorden hun mening over relaties en seksualiteit.

3. MATERIAAL

De Bloosdoos bestaat uit:

- ♥ Kaartjes met vragen/stellingen
 - ♥ Verliefdheid en relaties (15)
 - ♥ Vrienden en vriendinnen (9)
 - ♥ Versieren en aanmaken (8)
 - ♥ Uitmaken en liefdesverdriet (10)
 - ♥ Intimiteit en seksualiteit (11)
 - ♥ Eigen vragen (10)
- ♥ Een kleurendobbelsteen
- ♥ Deze handleiding

4. VOORBEREIDING

Dit spel is zo goed als gebruiksklaar. Toch kun je het nog altijd aanpassen aan de interesses van de jongeren met wie je werkt, aan de grootte van de groep, aan wat de groep eerder al deed over relaties en seksualiteit, enz. Start met de achtergrond voor de begeleiding te lezen (p. 9).

SELECTEER EN SORTEER DE KAARTJES

Je vindt per thema vragen en stellingen als basis voor een gesprek. Je kunt het beste zelf vooraf een selectie maken van de kaartjes waarvan je zeker wilt dat de deelnemers ze bespreken. Die keuze maak je best op maat van de groep. Waar zijn zij mee bezig op dit moment? Waar hebben zij zelf vragen over? Waarover wil jij dat de groep eens nadenkt? Vragen of stellingen die je voor

jouw groep niet aan de orde vindt, moet je er dus niet bij steken. Nieuwe vragen (andere dan de voorgedrukte) kun je op de vraagtekenkaartjes schrijven.

BEPAAAL DE BETEKENIS VAN HET VRAAGTEKEN

De witte zijde van de dobbelsteen verwijst naar de eigen vragen. Je kunt als begeleiding kiezen wat je hiermee doet.

Mogelijkheden zijn:

- ♥ Laat de deelnemers op voorhand de vragen noteren waar ze het weleens over willen hebben. Je kunt die verzamelen en op de kaartjes voor eigen vragen schrijven.
- ♥ Als de groep heel vertrouwd is, kunnen de deelnemers op het moment zelf gewoon hun vragen in de groep gooien.
- ♥ Je kunt deelnemers die een vraagteken gooien, laten kiezen van welk stapeltje ze een kaartje nemen.

5. SPELVERLOOP

OPWARMERS

In een goede opbouw is een opwarmer zeker nodig, dat draagt bij tot de veiligheid in de groep. We raden aan om er minstens één te doen, meer kan natuurlijk ook. Je kunt zelf nog andere opwarmers bedenken.

Citroen-citroen

Materiaal: een stoel voor elke deelnemer

De deelnemers schrijven op of tekenen hoe hun ideaal lief eruitziet of is, en wat liefde voor hen is. Dat kunnen ze gebruiken als inspiratie voor dit tussendoortje. De deelnemers zitten in een kring op stoelen. Eén speler heeft geen stoel. Hij of zij gaat in het midden staan, zegt een van de volgende zinnen en vult aan:

- ♥ 'Liefde is voor mij ...'
- ♥ 'Mijn ideale lief ...'

Deelnemers die dezelfde mening hebben, staan recht en gaan op een andere stoel zitten, maar niet op de plaats vlak naast hen. Degene in het midden probeert van dat moment gebruik te maken om zelf een stoel te bemachtigen.

Degene die niet op een andere stoel kon gaan zitten, gaat nu in het midden staan en gaat op dezelfde manier verder.

Brainstorm

Materiaal: grote flap, stiften

Leg een grote flap in het midden en schrijf er centraal 'verliefdheid en relaties' op. Laat de deelnemers rond dat centrale thema woorden noteren waar zij aan denken bij dit thema. Er zijn geen foute associaties. Door nadien met de groep het geschrevene te overlopen, krijg je een idee van wat er in verband met dit thema leeft in de groep.

TUSSENDOORTJES

Wat ben ik?

Materiaal: post-its met woorden op

Alle deelnemers krijgen een post-it op hun voorhoofd gekleefd met daarop een woord dat iets te maken heeft met relaties en seksualiteit (bv. knuffelen, tongzoen, borsthaar, enz.). De deelnemers wandelen rond en stellen elkaar ja-nee-vragen om te weten te komen welk woord er op hun voorhoofd gekleefd is. Kies woorden die passen bij het niveau van jouw groep.

Talent-koppelaar

Materiaal: geen

De deelnemers zijn allemaal koppelaars die voor een relatiebureau werken. Het is de bedoeling dat zij talenten spotten bij anderen, om zo goede koppels te kunnen samenstellen. De deelnemers staan hiervoor verspreid in de ruimte. Met de begeleiding roep je een talent. De deelnemers moeten twee mensen tikken van wie zij vinden dat zij dat talent bezitten. Zo denken de deelnemers na over hun eigen en elkaars talenten.

Talenten: sportief, luistervaardig, betrouwbaar, lief, vriendelijk, trouw, behulpzaam, creatief, eerlijk, doorzetter, grappig, muzikaal, bemiddelend, stipt, optimistisch, sociaal, enz.

Variant : je kunt talentenkaartjes maken en uitdelen aan de deelnemers. Zij wandelen rond en geven vervolgens het talent aan degene van wie zij vinden

dat hij of zij dat talent bezit en geven daar een woordje uitleg bij.

Zeg het met een lied

Materiaal: liedjes, eventueel teksten

Heel wat liedjes gaan over liefde en verliefd zijn. Vraag aan de deelnemers of iemand een liedje over liefde bij zich heeft en kan laten horen. Luister samen naar de tekst.

Variant 1: Verdeel de groep in kleinere groepjes en geef elk klein groepje een liedjestekst. Zij kiezen één zin uit de tekst en zeggen die op voor de andere groepjes. De andere groepjes raden welk liedje het is.

Variant 2: Verdeel de groep in kleinere groepjes. Zij krijgen twee minuten om zoveel mogelijk liefdesliedjes te zoeken. Hierna moeten de groepen om beurten een refrein zingen. Elk liedje mag maar één keer voorkomen. Het groepje dat het langste liedjes kan zingen, wint.

GESPREKSVORMEN MET DE VRAGEN EN STELLINGEN

Deze thema's bespreken in grote groep is zeker nuttig, maar in sommige groepen is dat niet zo eenvoudig. Daarom lijsten we hier een aantal mogelijkheden op om met de vragen en stellingen aan de slag te gaan.

In grote groep

De deelnemers zitten in een kring. Leg de kaartjes per soort in het midden. Om beurten gooien de deelnemers met de dobbelsteen en nemen ze een kaartje van het overeenstemmende stapeltje. De speler die gooide, leest de vraag of stelling luidop en antwoordt na een korte bedenktijd. Pas wanneer het antwoord gegeven is, krijgt de rest van de deelnemers de gelegenheid om het gegeven antwoord te beamen, aan te vullen, tegen te spreken of in vraag te stellen. Verder in deze handleiding vind je per vraag en per stelling enkele richtvragen om het gesprek te leiden. Is de bespreking van een vraag of stelling afgerond, dan gooit de volgende speler met de dobbelsteen. Het is niet nodig om op elke vraag even uitvoerig in te gaan!

Carrouselgesprek

Laat de deelnemers in twee cirkels zitten, een binnen- en een buitencirkel. Ze

zitten met hun gezicht naar elkaar, zodat iemand van de binnenste cirkel altijd tegenover iemand in de buitenste cirkel zit. Als het aantal jongeren in je groep oneven is, kun je zelf meedoen of één groepje per drie laten werken. De deelnemers bespreken per twee een vraag of stelling. Na een aantal minuten laat je hen doorschuiven, door bijvoorbeeld iedereen in de binnencirkel één plaats naar rechts te laten schuiven.

Cafévorm

Verdeel je groep in groepjes van vier à vijf personen en laat hen per groepje een beetje apart zitten in het lokaal. Laat hen zich inbeelden dat ze op café zitten en op een ongedwongen manier met elkaar praten over een vraag of stelling. Je kunt hen na een tijdje vragen om op kroegentocht te gaan en van café te wisselen, zodat ze niet telkens met dezelfde mensen samen blijven zitten.

Overleg in kleine groepjes, gesprek in grote groep

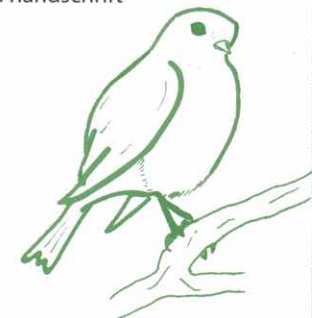
Soms is het gemakkelijker om eerst in kleine groepjes over een vraag of stelling te overleggen om dan je mening te verkondigen in grote groep. Zet de deelnemers eerst apart in kleine groepjes met een opdracht om over na te denken en overloop dan de resultaten in grote groep.

Al wandelend per twee

Een andere mogelijkheid is om de deelnemers per twee een vraag of stelling te laten bespreken tijdens een wandeling. Al wandelend kijk je elkaar niet constant aan, dat geeft een andere dynamiek. Het is vaak interessant om beste vriend(inn)en niet bij elkaar te zetten. Als de duo's uitgepraat zijn, kunnen ze wisselen.

Anoniem

De deelnemers schrijven hun eigen mening anoniem op een briefje. Daarna geven ze het af aan jou. Jij leest de briefjes voor, zodat ze elkaars handschrift niet kunnen herkennen. Deze gespreksvorm is ideaal als er echt weinig veiligheid is.

AFRONDING

Actieve nabespreking

Materiaal: geen

Stel enkele vragen aan de deelnemers over hoe ze de besprekingen ervaren hebben. Laat de deelnemers een grote stap naar achteren zetten als ze nee willen antwoorden, een grote stap naar voren als ze ja zouden antwoorden en alle variaties er tussenin. Op die manier kom je de mening van iedereen te weten en kun je gericht doorvragen.

Enkele richtvragen:

- ♥ Vond je het interessant om de mening van anderen te horen over deze thema's?
- ♥ Heb je iets bijgeleerd van de mening van anderen?
- ♥ Zul je nog verder over deze thema's praten?
(Met wie? Vrienden, ouders, enz.?)

De pluim

Materiaal: eventueel een pluim

Vraag aan de deelnemers om eens na te denken aan wie van de groep ze een pluim (compliment) willen geven. Dat compliment moet gaan over het bespreken van de vragen en stellingen van de Bloosdoos. Overloop iedereen en laat iedereen formuleren wie waarom een pluim verdient. Je kunt een echte pluim gebruiken om door te geven.

Bv. 'Annabel verdient een pluim omdat ze haar mening over holebi's eerlijk durfde te zeggen, ook al ging de rest van de klas niet akkoord met haar', 'Ali verdient een pluim omdat hij duidelijk heeft samengevat wat Seppe bedoelde toen die het niet goed kon verwoorden', 'Gijs verdient een pluim omdat hij heel goed heeft geluisterd.'

6. ACHTERGROND VOOR DE BEGELEIDING

DE JUISTE SFEER CREËREN

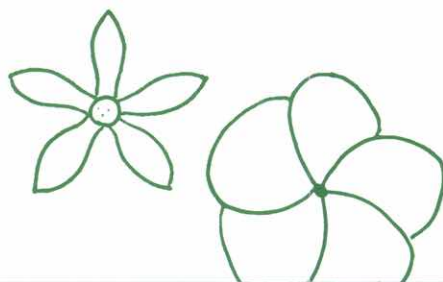
Om de thema's van de vragen en stellingen te bespreken, is het belangrijk om de juiste sfeer te creëren. In een kring gaan zitten, kan hierbij helpen: het praat gemakkelijker als iedereen elkaar kan zien. Leg de deelnemers uit wat de bedoeling is en geef aan dat je veel input van hen verwacht. Het is goed als de deelnemers weten dat het niet zal gaan over 'juist en fout' maar eerder over eigen meningen, reflecties en ideeën. Benadruk dus dat het niet de bedoeling is hen te beoordelen.

VEILIGHEID CREËREN EN AFSPRAKEN MAKEN

Seksualiteit is voor velen een gevoelig thema. Om de drempel te verlagen, is het belangrijk dat je aandacht besteedt aan veiligheid. Een gebrek aan veiligheid kan ervoor zorgen dat maar weinig mensen hun mening willen delen met de groep. Maar veiligheid, wat betekent dat? Veiligheid heeft hier natuurlijk niets te maken met een fysiek risico, maar eerder met de angst om uitgelachen of niet begrepen te worden. Als er weinig veiligheid is, is het niet gemakkelijk om dat te herstellen. Wat je wel kunt doen, is zelf begrip tonen voor de jongeren, hen bedanken als ze hun mening geven en die mening duidelijk naar waarde schatten. Wees je er altijd van bewust dat voor een grote groep spreken niet voor iedereen vanzelfsprekend is.

Wees altijd opmerkzaam voor dingen die de veiligheid kunnen schaden. Zijn er deelnemers die duidelijk niet aan het luisteren zijn en die ondertussen misschien met hun buur overleggen? Dat zorgt ervoor dat andere jongeren niet snel iets persoonlijks zullen vertellen. Benoem dat, want vaak is het niet uit kwade wil. Wees streng voor jongeren die openlijk anderen en hun mening uitlachen. Natuurlijk is er wel een verschil tussen uitlachen en toelachen.

Maak op voorhand afspraken met je groep. Zo weet iedereen meteen wat er van hen verwacht wordt en heb je een handige houvast om naar te verwijzen als er iets fout loopt.

Als je de afspraken samen met de groep bepaalt, is de kans groter dat de deelnemers er effectief achter staan.

Je kunt ook de PICKASOLL-afspraken gebruiken.

Privé: Alles wat we in deze groep bespreken, blijft privé en wordt daarbuiten niet meer besproken. Alles blijft binnen deze muren.

Ik: Je spreekt altijd vanuit jezelf en je spreekt niet voor iemand anders. Je spreekt niet in termen van "Het is toch zo dat ...", "Jonas vindt dat ..." en "Holebi's zijn ...". Wel spreek je van "Ik vind dat ...". Als begeleiding wil je graag de mening van de deelnemers zelf horen.

Cultuur: Er zijn verschillende grote culturen, maar ook 'badkameculturen'. Dat wil zeggen dat er bij iedereen thuis andere regels gelden in verband met naaktheid, relaties, enz. We hebben respect voor die verschillen.

Keuze: Je kiest zelf of je iets wilt zeggen of niet.

Actief: We verwachten dat je actief deelneemt. Actief luisteren is ook actief deelnemen.

Seksuele ervaring: Het is niet noodzakelijk om al ervaring te hebben met seks. Iedereen kan en mag meepraten. Ook zonder seksuele ervaring kan en mag je een mening hebben.

seksuele Oriëntatie: Ieder mag een eigen mening hebben over man-man- en vrouw-vrouwrelaties. Wij gaan er gewoon van uit dat die relaties een realiteit zijn.

Luisteren: Luister naar elkaar, je kunt het meest leren door gewoon te luisteren naar de ander.

Lachen: Ook al praten we over serieuze zaken zoals relaties en seksualiteit en soa's, toch is seksualiteit iets heel moois, iets om van te genieten. Lachen is dus zeker toegelaten!

BEGELEIDINGSHOUDING

Om de deelnemers hun mening te laten vormen en verwoorden, is jouw houding als begeleiding heel belangrijk. Probeer als begeleiding een zo neutraal mogelijke rol aan te nemen. De bedoeling is natuurlijk een evenwicht te bereiken waarbij alle betrokken partijen aan het woord kunnen komen. Zorg ervoor dat de stillere mensen niet gedomineerd worden door de meer mondige groepsleden, maar laat hen ook van tijd tot tijd aan het woord komen. Als je merkt dat dit niet vanzelf gebeurt, is het jouw taak als gespreksleiding om voldoende vragen te stellen aan degenen die minder aan het woord komen.

Het is ook belangrijk dat je niemand verplicht om iets te zeggen. Je kunt iedereen uitnodigen om hun mening te delen met de groep maar als niemand iets wil zeggen, raden we niet aan om bepaalde mensen eruit te pikken en hen op te dragen om iets te vertellen.

Je mag zeker kritische vragen stellen, maar probeer begripvol te zijn. Het is wel aangewezen om je eigen mening zoveel mogelijk achterwege te laten zodat die van de jongeren meer ruimte krijgt. Anders is de kans groot dat de jongeren hun mening te veel gaan spiegelen aan die van jou en hun eigen mening aan de kant zullen schuiven.

Probeer niet door te bomen als je het gevoel hebt dat de werkvorm niet aanslaat bij de jongeren, maar laat het onderwerp dan even varen. Vraag de groep eventueel wat maakt dat het niet zo vlot loopt. Misschien ligt het wel aan de vorm, het onderwerp, hun gemoedstoestand of aan de veiligheid in de groep. Je kunt samen op zoek gaan naar de ideale gespreksvorm. Als je hun gemoedstoestand opmerkt, er vragen over stelt en er eventueel rekening mee houdt, zullen ze nadien meer geneigd zijn om actief deel te nemen. Het begrip dat je toont, versterkt bovendien de band tussen jou als begeleiding en de groep.

HET GESPREK LEIDEN

Soms vinden jongeren niet de juiste woorden om hun mening te formuleren. Als je voelt dat dit gebeurt, raden we je aan om wat je begrepen hebt te herformuleren en te checken bij de jongeren of jouw interpretatie juist is. Zinnen herformuleren kan jongeren helpen om de dingen in een ander perspectief te zien.

Daarnaast is het belangrijk om af en toe samen te vatten wat de deelnemers zeggen. Hierbij moet je niet alles herhalen. Bespreek de belangrijkste elementen die je kunt meenemen voor de toekomst. Het samenvatten kan vermijden dat je telkens dezelfde discussie voert. Daarnaast geeft het weer hoever je al geraakt bent binnen het gesprek en welke weg je nog moet afleggen.

Als de discussie op een heel ander spoor terechtkomt, kun je dat even laten gebeuren als het interessant is. Het blijft hierbij wel belangrijk om altijd weer terug te keren naar de oorspronkelijke piste, anders kan er verwarring ontstaan.

Hou als gespreksleiding in je achterhoofd dat elke jongere anders is. Ga er daarom niet zomaar vanuit dat:

- ♥ iedereen al eens een lief heeft gehad;
- ♥ alle meisjes op jongens vallen en omgekeerd;
- ♥ iedereen 'thuis' (nog) een vader en moeder heeft;
- ♥ iedereen opgroeit in een kerngezin met hun biologische ouders;
- ♥ iedereen dezelfde culturele achtergrond heeft.

COLOFON

Auteur	Saskia Rogge
Herwerking	Mieke Hulin, Ans Oomen, Evelien Luts
Lay-out	Valerie Vanderlooy, Beeld op Kop
Illustraties	Hector De Pooter
Taalcorrectie	Bart Boone
Druk	zwartopwit.be
Uitgever	Pimento vzw Kipdorp 30 2000 Antwerpen 03-336 99 99 info@pimento.be pimento.be

Met dank aan Hilde Seymus, Svenja Vergauwen, Leerlingen 6 OH Stedelijk Lyceum Olympiade Antwerpen, leerlingen 3 ASO Go! Atheneum Anderlecht

ISBN: 9789491850264

Wettelijk Depot: D/2018/13.233/3

© 1e druk 1998

© 2e gewijzigde druk 2002

© 3e gewijzigde druk 2005

© 4e gewijzigde druk 2007

© 5de gewijzigde druk 2016

© 6de gewijzigde druk 2018

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden (d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook), zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PIMENTO

TRUSTY
juristiegepimento.be

Vlaamse
overheid